

DE SCHERVEN BIJEEN GERAAPT

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2018

EEN

ANALYSE

Voorwoord

Een bizarre verkiezingsuitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in Weert op 21 maart 2018. Ongeloof en blijdschap bij de winnaars. Ongeloof en verdriet bij de verliezers. De verhoudingen in de gemeenteraad staan volledig op zijn kop.

De SP was één van de verliezers. Sterker nog, in procenten uitgedrukt was de SP de grootste verliezer. De partij die met overmacht won was Weert Lokaal.

Verliezen is nooit leuk. Er mag dan gebaald, gevloekt of zelfs gehuild worden en dat hebben we ook gedaan. Maar daarna moeten we de scherven bijeen rapen. Zomaar het bijltje er bij neer gooien is geen optie want ondanks dat we in plaats van vier nu twee mensen in de gemeenteraad krijgen zijn we het aan de kiezers die op de SP hebben gestemd verplicht om op de een of andere manier door te gaan. En heel misschien is het gezien de bizarre verkiezingsuitslag en ondanks het grote verlies ook wel nodig dat we een rol spelen bij het besturen van onze gemeente. Want we doen het tenslotte voor Weert.

Doorgaan begint met een goede en grondige analyse. Ja, cijfertjes. Het draagt bij aan het 'rouwproces' en laat zien waarom het gegaan is zoals het is gegaan. Wat moet er anders en hoe moet het anders? Het uitwerken van dit documentje heeft mij daar in ieder geval al bij geholpen, patronen helpen ontdekken en inzichten geven.

We moeten genoeg tijd nemen voor verandering maar ook niet te lang wachten. Vier jaren zijn zo weer voorbij.

Tot slot wil ik iedereen die ik nog niet persoonlijk heb kunnen bedanken voor de steun in de afgelopen maanden via deze weg alsnog waarderen. Sorry als ik er niet voor jou was. Het doet bij mij en iedereen pijn, maar ik houd enorm van ons team, van de mensen met wie ik al zoveel jaren samenwerk, en de leuke nieuwe mensen die hun rol of kansen anders hadden gezien. Wij zijn de beste club van Weert! Ik heb alles aan jullie te danken, bij jullie ligt mijn nieuwe motivatie. En zonder iemand tekort te willen doen wil ik in het bijzonder Bert bedanken.

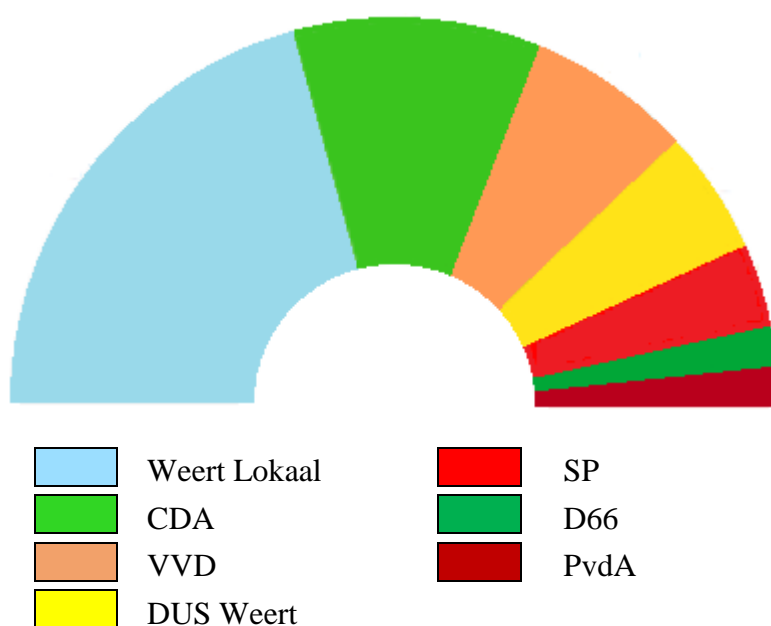
Ik ben er weer klaar voor!

Jeroen Goubet

1. Uitslag gehele gemeente Weert

Partij	2014		2018		verschil
	%	zetels	%	zetels	%
Weert Lokaal	27,0	8	35,3	12	▲ 8,3
CDA	20,4	6	17,5	6	▼ 2,9
VVD	17,2	5	14,4	4	▼ 2,8
SP	14,8	4	8,5	2	▼ 6,3
D66	9,3	3	5,1	1	▼ 4,2
PvdA	9,3	3	4,1	1	▼ 5,2
DUS Weert	-	-	8,9	3	▲ 8,9
Juist495	-	-	2,7	0	▲ 2,7
Partij voor Weert	-	-	2,9	0	▲ 2,9
opkomst	53,9		53,9		

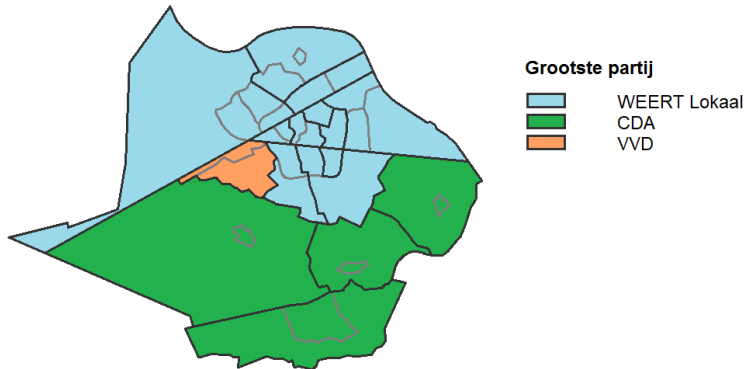
Tabel 1: Uitslag gemeenteraadsverkiezingen Weert in 2014 en 2018

Figuur 1: De verhoudingen in de nieuwe gemeenteraad

2. Uitslag per wijk of dorp

De landelijke situatie lijkt in Weert uitvergroet. Lokale partijen winnen, landelijke partijen verliezen maar dan net een tikkeltje meer. Het CDA is de uitzondering, deze partij blijft redelijk overeind. De partij heeft in de zuidelijke kerkdorpen overduidelijk een stabiele basis waar echter wel langzaam aan geknaagd wordt

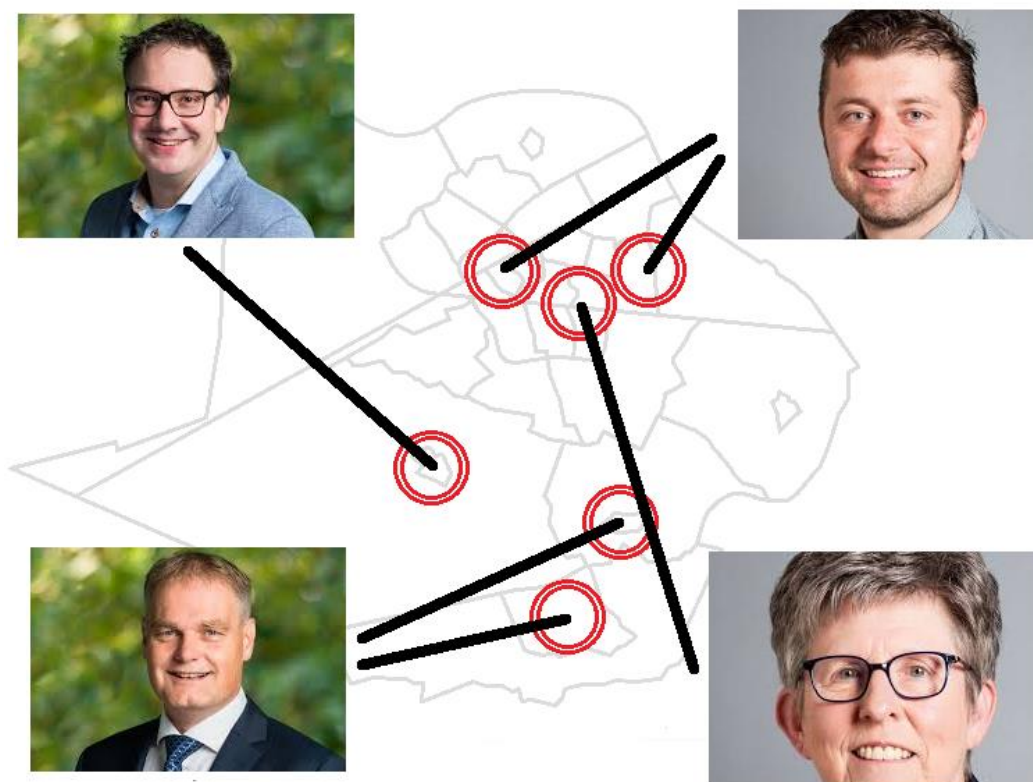

Weert stemt Weert Lokaal en Weert stemt lokaal. In maar liefst elf wijken en in één dorp wordt Weert Lokaal de grootste. In vier dorpen wordt het CDA de grootste. De VVD wordt in één wijk de grootste.

Figuur 2. Grootste partij per wijk of dorp

Weert stemt lokaal. Want opvallend is dat personen het in de wijken of dorpen waar ze wonen goed doen. Dat geldt met name voor de lijsttrekkers van Weert Lokaal, het CDA, DUS Weert en de Partij voor Weert. Deze laatste partij komt echter niet in de gemeenteraad.

Maar ook personen lager op de lijsten personen doen het goed in hun wijk of dorp. Peter Mols voor het CDA in Altweeterheide. En Fanida Kadra voor de PvdA in Keent die haar lijsttrekker Ad van Mierlo voorbij streeft in aantallen stemmen. Niet uniek overigens want dat gebeurde bij de VVD in 2014 ook.

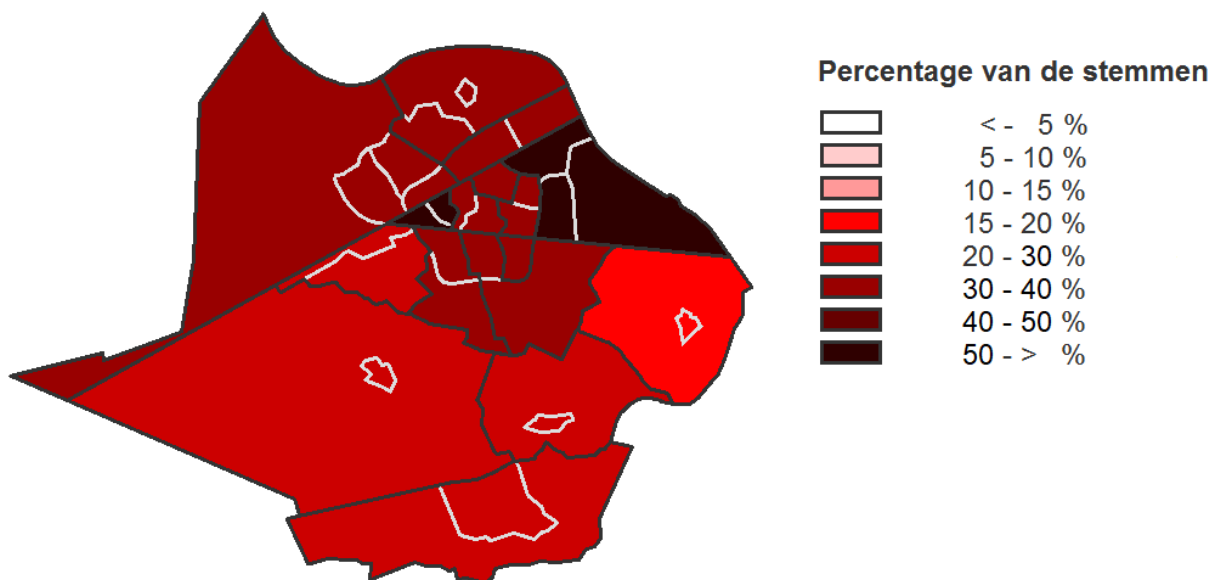

3. Uitslag per partij: Weert Lokaal

Weert Lokaal is met overmacht de grote winnaar en grootste partij in Weert. De partij zet een stijgende lijn voort, van zes zetels in 2010 naar acht in 2014 naar twaalf in 2018. Twee van de twaalf zijn overigens restzetels.

Weert Lokaal wint in de gehele gemeente. Maar toch is nog steeds zichtbaar dat het meer een partij van ‘de stad’ is dan van ‘de dorpen’, Laar uitgezonderd. Al is daar eigenlijk ook weer niet helemaal van te spreken want in het dorp Swartbroek wordt weliswaar het laagste percentage stemmen gehaald, maar ook daar is nog Weert Lokaal nog altijd goed voor 18,4%

Het hoogste percentage wordt gehaald in Leuken, 53,1% van de stemmen. En ook in de wijk Fatima behaalt Weert Lokaal de absolute meerderheid met 50,7% van de stemmen.

Figuur 3: Het door Weert Lokaal behaald percentage van de stemmen per wijk of dorp

Er is iets interessants aan het feit dat Weert Lokaal in deze twee wijken nog beter scoort dan in de rest. Leuken en Fatima zijn de wijken waar lijsttrekker en zittend wethouder Geert Gabriëls respectievelijk is opgegroeid en nu woont. Dit onderstreept dat de Weertenaren specifiek op personen hebben gestemd.

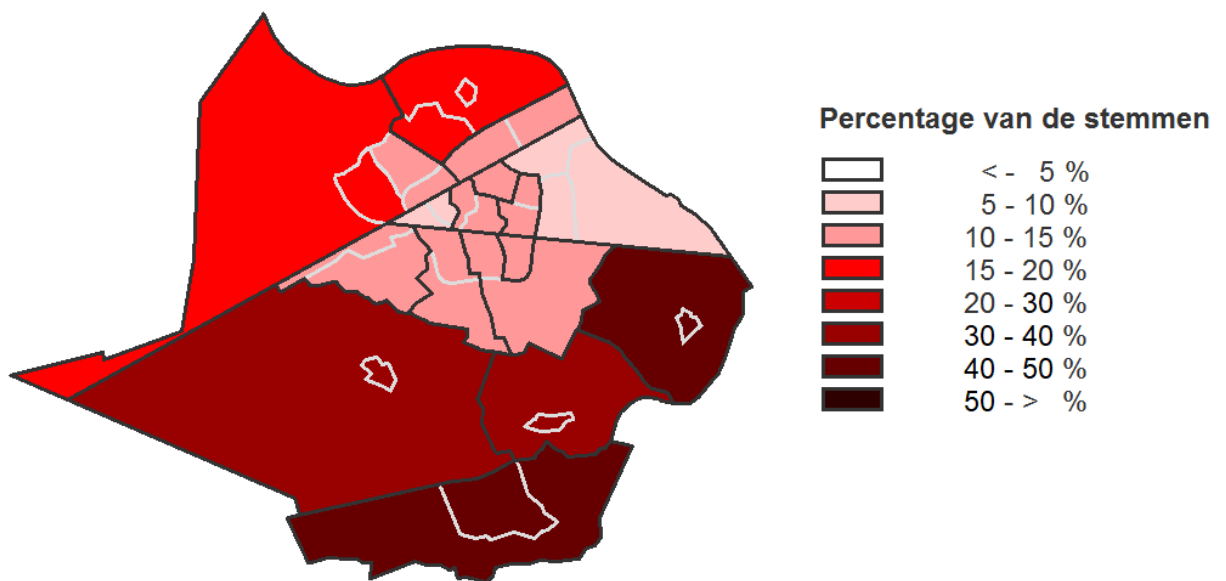
Gabriëls behaalt overigens een enorm aantal van 4022 stemmen. Dit is maar liefst 18,6% van het totaal aantal uitgebrachte stemmen in Weert. Gabriëls is daarmee in zijn eentje goed voor vijf raadszetels. Hij behaalt ook in zijn eentje méér stemmen dan de op één na grootste partij, het CDA, in het geheel.

Zeven van de twaalf toekomstige raadsleden van Weert Lokaal zijn met voorkeursstemmen gekozen. Naast de lijsttrekker werden er ook veel voorkeursstemmen uitgebracht op zittend wethouder Martijn van den Heuvel op plek twee (453 stuks), zittend raadslid Suzanne Winters op plek drie (343) en oud-raadslid en oud-wethouder in Stramproy Els Henderikx op plek zeven (303).

4. Uitslag per partij: CDA

Het CDA is en blijft de tweede grootste partij in Weert. De partij is tijdens de laatste verkiezingen stabiel, van zeven zetels in 2010, naar zes in 2014 en opnieuw naar zes in 2018. Één van de zes zetels is een restzetel wat het beeld iets vertekend want in procenten van het totale aantal stemmen gaat het CDA er toch bijna drie procent op achteruit en haalt daarmee in Weert haar slechtste uitslag ooit.

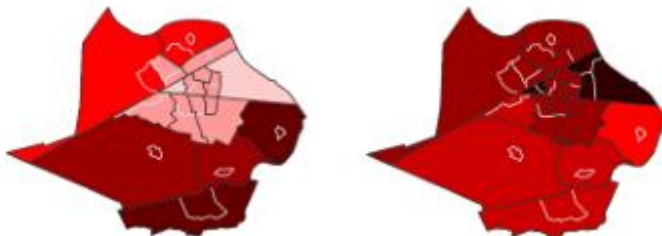
Het is een optelsom van toch wel een aantal stadswijken waar het CDA er op achteruit gaat, zoals Fatima (halvering), Binnenstad, Graswinkel Moesel en Altweert. De meeste andere wijken en dorpen zijn stabiel. Een kleine winst is er alleen in de dorpen Altweerderheide en Swartbroek.

Figuur 4: het door het CDA behaalde percentage van de stemmen per wijk of dorp

Het hoogste percentage van de stemmen is te vinden Swartbroek met 43,3%. Het laagste in de wijk Fatima met 6,3%. Het CDA is de partij van de zuidelijke kerkdorpen en het buitengebied.

Wanneer de uitslagen van Weert Lokaal en het CDA naast elkaar worden gezet lijken het welhaast elkaars negatieven.

Figuur 5: vergelijking uitslagen tussen CDA en Weert Lokaal

Lijsttrekker Hendrik Stals behaalt de meeste stemmen met 1255 stuks. Ook hier is weer het persoonlijke component zichtbaar want die worden vooral behaald in Stramproy, de woonplaats van Stals en het naburige Tungelroy.

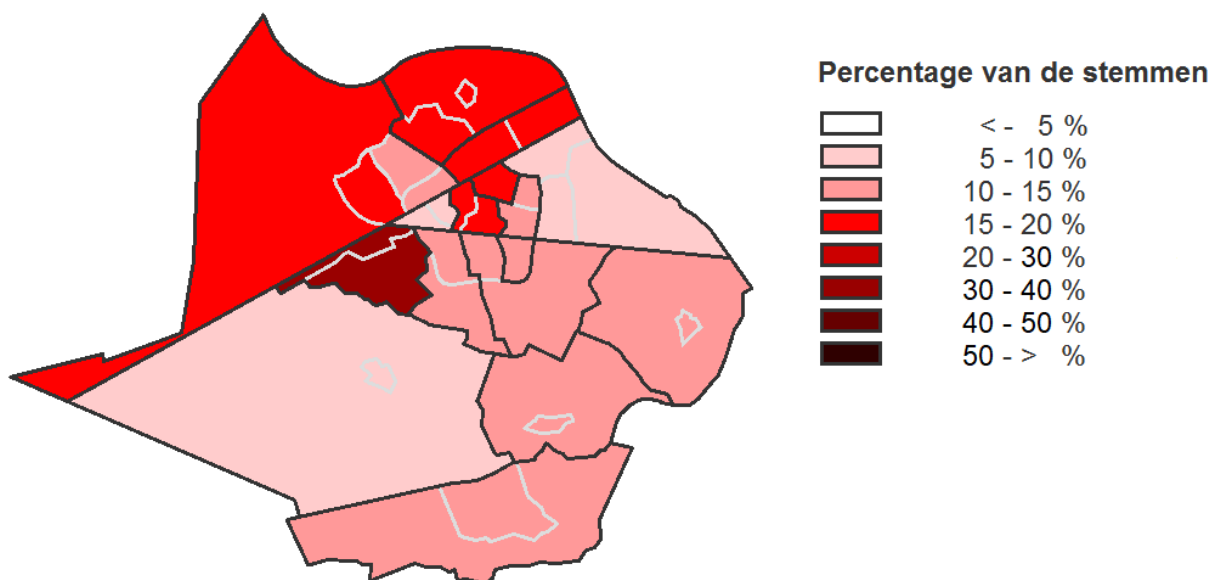
Ook veel stemmen zijn er voor de nummer twee, zittend raadslid Tessa Geelen (355) en nummer vijf, zittend raadslid en oud wethouder Pierre Sijben (281). Opmerkelijk is dat de met voorkeursstemmen gekozen nummer tien, Peter Mols, bijna al deze stemmen in zijn woonplaats Altweerderheide en het naburige Tungeroy behaald, 184 van de benodigde 188.

5. Uitslag per partij: VVD

De VVD blijft de derde partij in Weert. Maar een dalende trend die in 2014 werd ingezet, zet zich voort. In 2010 werd de VVD de grootste met acht zetels, maar ging naar vijf in 2014 en naar vier nu. Net als het CDA gaat de VVD er in zijn geheel zo'n drie procent op achteruit.

Toch is dat verlies vrij gelijkmatig verdeeld. Nergens behalve in Swartbroek, Altweeterheide en Leuken, gaat de partij er meer dan enkele procentjes op achteruit. Het lijkt erop dat het CDA in de twee genoemde dorpen vooral stemmen pakt op de VVD, in de wijk Leuken doet Weert Lokaal dat.

Lichte winst is er voor de VVD alleen in de Binnenstad. Dit is mogelijk ook weer te verklaren door het stemmen op personen want lijsttrekker Frans van Eersel woont in de Heiligenbuurt. Maar het persoonlijke effect is veel minder zichtbaar dan het geval is bij Weert Lokaal en het CDA.

Figuur 6: Het door de VVD behaalde percentage van de stemmen per wijk of dorp

De sterkste wijk voor de VVD is nog steeds met afstand Altweert en Rond de Kazerne met 30,6% van de stemmen. De partij doet het wellicht in lijn der verwachting ook goed in andere wijken met wat duurdere koopwoningen zoals Molenakker, Vrakker en Laar/Laarveld. Toch verzwakt de positie van de VVD hier overall licht maar niet noemenswaardig. De laagste score wordt behaald in de wijk Fatima met 6,1%.

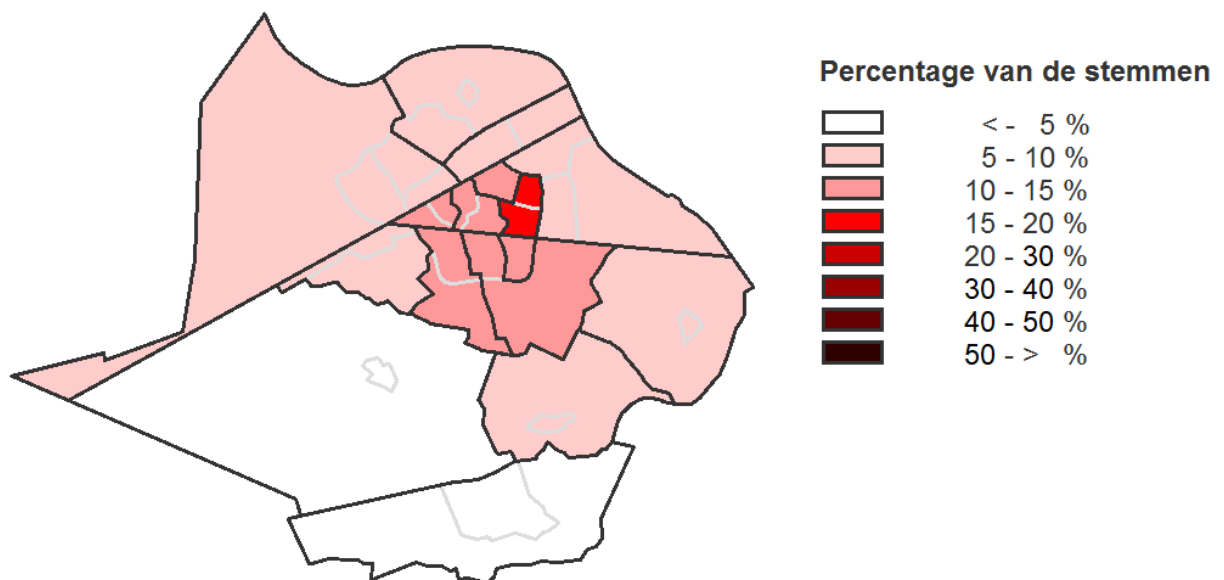
Alle vier de toekomstige raadsleden zijn met voorkeursstemmen gekozen. Opmerkelijk is daarbij de verkiezing van Lars Lambers, de nummer acht op de kandidatenlijst. Lambers is een bekend persoon in Weert mede door zijn inzet voor de vastelaovondj (carnaval).

5. Uitslag per partij: DUS Weert

Verrassend vierde in Weert is de nieuwe partij DUS Weert. In 2015 splitste raadslid Conny Beenders zich af van de PvdA en bouwde in de afgelopen drie jaren aan haar eigen partij. Ze wist met een boodschap van verbinding bekende Weerter namen aan zich te verbinden. De nieuwe partij of beweging zoals ze het zelf noemt behaalde drie zetels en dat is de grootste raadsentree voor een nieuwe partij in Weert in de recente geschiedenis.

Waar komen deze stemmen vandaan? Het aantal voorkeursstemmen voor de lijsttrekker geeft de doorslag. Ondanks persoonlijke campagnes van andere kandidaten laat de kiezer ook hier weer zien dat er vertrouwen wordt gesteld in een persoon.

Ongetwijfeld heeft lijsttrekker Beenders veel stemmen gekregen van mensen die eerder op de Partij van de Arbeid stemden maar dat is niet in zijn geheel een verklaring voor de winst. De boodschap spreekt aan. Weert, de meest gemiddelde gemeente van Nederland, steekt een middelvinger uit naar de landelijke politiek en maakt daarmee een statement.

Figuur 7: Het door DUS Weert behaalde percentage van de stemmen per wijk of dorp

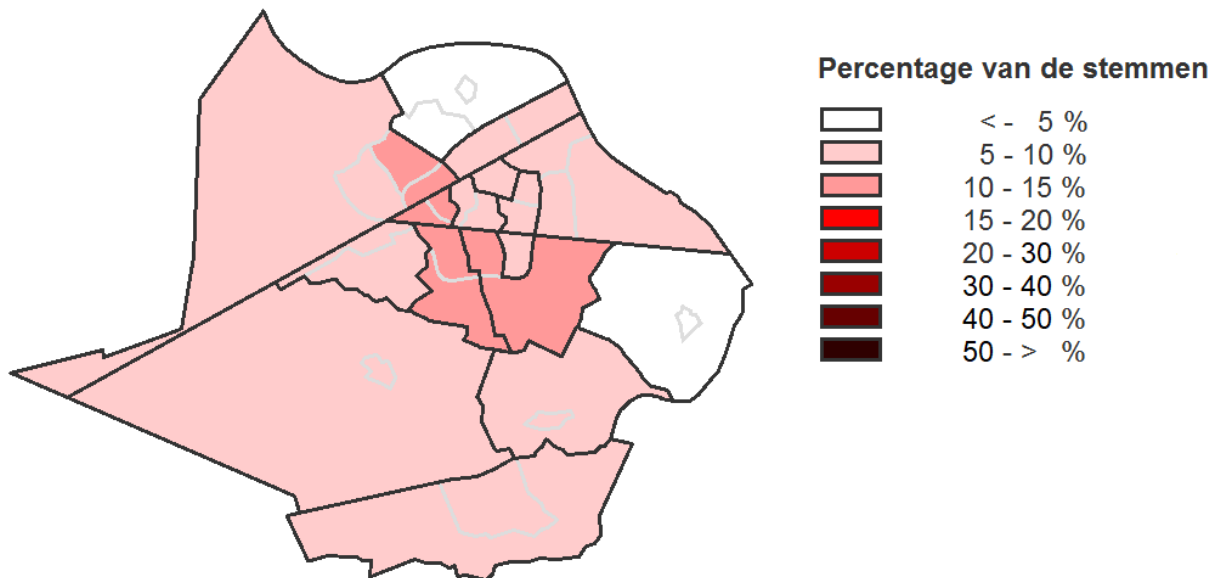
En ook uit dit kaartje spreekt weer het geografische element. DUS Weert behaalt de meeste stemmen in de wijk waar lijsttrekker Conny Beenders woont, Groenewoud.

Voor DUS Weert is naast Beenders ook haar broer, oud Weert Lokaal wethouder Rob van Dooren met voorkeurstemmen in de gemeenteraad gekozen.

6. Uitslag per partij: SP

Vijfde partij is de SP en de laatste partij met meer dan één zetel. De partij leidt een enorm verlies. Van krap vijf zetels naar ruim twee. Dat is een flinke trendbreuk want nog nooit verloor de partij in Weert, in 2010 behaalde ze drie zetels, in 2014 werden dat er vier.

Het is niet duidelijk te analyseren waar deze stemmen naartoe gingen. Het lijkt erop dat er niet één partij is die de kiezers op de SP naar zich toe heeft getrokken. Waarschijnlijk Weert Lokaal en misschien ook wel DUS Weert maar het is moeilijk te zien in welke mate.

Figuur 7: Het door de SP behaalde percentage van de stemmen per wijk of dorp

De SP scoort nog steeds het beste in de wijken waar ze traditioneel sterk is, Boshoven. Fatima en Keent maar juist daar wordt het forse verlies geleden. In wijken en dorpen waar de partij van vroeger uit juist minder kiezers trok blijft ze meer overeind.

Het is daarmee duidelijk dat de partij haar boodschap is kwijtgeraakt. Vier jaar hard werken in de coalitie met een wethouder die de sterren van de hemel speelt wordt blijkbaar niet beloond of in ieder geval niet gezien.

Lijsttrekker en zittend raadslid Jeroen Goubet en zittend raadslid Karin Duijsters werden met voorkeursstemmen gekozen.

Wijk of dorp	Stemmen %		verschil %	nog over %
	2018	2014		
Boshoven	13.0	23.6	▼ 10,6	55
Fatima	12.4	22.4	▼ 10,0	56
Keent	12.2	20.1	▼ 7,9	61
Moesel	9.7	15.2	▼ 5,5	64
Biest	9.4	15.4	▼ 6,0	61
Binnenstad	9.4	13.4	▼ 4,0	70
Altweert en RDK	9.3	9.3-	▲ 0,0	100
Groenewoud	8.9	19.7	▼ 10,8	45
Leuken	8.0	14.7	▼ 6,7	54
Mobiel bureau	7.9	18.9	▼ 11,0	42
Vrakker	7.5	11.5	▼ 4,0	65
Stramproy	6.8	9.0	▼ 2,2	75
Altweerderheide	6.7	8.8	▼ 2,1	75
Graswinkel	6.6	16.0	▼ 9,4	41
Molenakker	6.5	10.5	▼ 4,0	62
Tungelroy	5.1	10.4	▼ 5,3	49
Swartbroek	4.8	11.3	▼ 6,5	43
Laar en Laarveld	4.5	10.9	▼ 6,4	41

Tabel 2. Verkiezingsuitslagen van de SP per wijk of dorp uitgepluisd.

In de kolom ‘verschil %’ het absolute verschil in percentage van de behaalde stemmen voor de SP per wijk of dorp tussen 2014 en 2018. In de kolom ‘nog over’ het percentage van de stemmen dat de SP behaalde in een wijk of dorp in 2018 ten opzichte van ten opzichte van 2014.

5. Uitslag per partij: de rest

Naast de vijf besproken partijen deden er nog vier mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Deze behaalden één of geen zetel. Dit waren D66 (één zetel), PvdA (één zetel), Partij voor Weert (géén zetel) en Juist495 (géén zetel).

D66 is de grootste van de vier. De partij haalde 1111 stemmen. Lijsttrekker Marie Michèle Stokbroeks werd met afstand middels voorkeursstemmen gekozen. Andere kandidaten buiten de nummer twee, Lizbeth Steinbach, kwamen er niet of nauwelijks aan te pas.

De PvdA behaalde 896 stemmen. De nummer drie, zittend raadslid Fanida Kadra behaalde méér stemmen dan de lijsttrekker en hield de partij door de voorkeursstemmen die ze behaalde boven de kiesdeler. Zij neemt zitting in de gemeenteraad.

De Partij voor Weert haalde met 631 stemmen die kiesdeler (752 stemmen voor één raadszetel) ondanks hoge eigen verwachtingen niet. Veruit de meeste stemmen gingen naar lijsttrekker Theo Smolenaers die deze stemmen ook weer vooral behaalde in de wijk Keent waar hij zijn dierenspecialzaak bedrijft.

Juist495, een afsplitsing van de VVD bleef nog verder onder de kiesdeler met 589 stemmen en was daarmee hekkensluiter in Weert. De meeste stemmen gingen naar zittend raadslid Rolf Zincken die dus niet terugkeert met zijn eigen partij in de raad.

